

84.1 Myter og fakta om udfordringer og muligheder for naturen i landbrugslandet

Det er uoverskueligt for de fleste landmænd at få et reelt overblik over, om et nyt naturtiltag kan få konsekvenser for den fremtidige landbrugsproduktion. Derved forsvinder alt for mange gode muligheder for at skabe mere natur i landbrugslandet.

Landskonsulent Heidi Buur Holbeck
SEGES
hbh@seges.dk

Regler og myter spænder ben for ny natur

I den offentlige debat bliver det ofte diskuteret, om landbrug og natur kan forenes eller bare er hinandens uforenelige modsætninger. Naturfolk argumenterer mod landbrugets indgriben i naturen, og mange landmænd argumenterer modsat for, at hvis de gør noget godt for naturen, kan det vanskeliggøre rationel udvikling af produktionen.

Mange komplicerede regler er i spil omkring natur, hvilket gør det uoverskueligt for de fleste at få et overblik over, hvilken konsekvens et naturtiltag kan få for den fremtidige landbrugsproduktion. Ofte er det umuligt for såvel landbrugsrådgiverne som de kommunale naturmedarbejdere at udstikke egentlige garantier. Der er et stort behov for at sikre grundig rådgivning og få aflivet alle de myter, der kan aflives. Alt for mange potentielle naturarealer ender i dag med at blive pløjet op – bare for en sikkerheds skyld. Det koster diesel, ressourcer og er spild af landmandens tid – og ikke mindst ærgerligt i forhold til de områder, der har potentiale for at udvikle sig til gode naturarealer. Grundlaget for, at arealer kan udvikle sig til gode naturområder, er netop plads, variation og kontinuitet.

Identificer udfordringerne

For at kunne tage en kvalificeret debat omkring udfordringer og samspil mellem landbrug og natur, er det nødvendigt at identificere årsags-/virkningssammenhængen i forhold til landmænds reaktionsmønstre. Det er afgørende at få klarhed over, hvor de væsentligste konfliktområder ligger. Hvad er det, der gør landmændene nervøse for at udvikle nye naturområder og pleje eksisterende natur? Samtidig er det også væsentligt ikke at underkende betydningen af, hvor meget tidligere regler eller enkelte uheldige sager kan "hænge fast" og danne præcedens for nogle landmænds handlemønstre gennem de næste mange år.

De væsentligste barrierer vurderes at være (i prioriteret rækkefølge):

1. Ammoniakkrav i miljøgodkendelser af husdyrbrug
2. Rækkevidden og omfanget af Naturbeskyttelseslovens § 3
3. Frygt for restriktioner som følge af bilag IV arter – oftest i vandhuller
4. Bekymring for muligheden for at genopdyrke arealer, pga. fredede arter
5. Frygt for kontrol på arealer med plejegræstilsagn, herunder risiko for krydsoverensstemmelse på øvrige arealer (regler dog ændret fra 2015)
6. Bekymring for ny regulering og kommende restriktioner

I regeringens naturpakke er der lagt op til at gennemføre ændringer af reglerne for ammoniakdeposition fra husdyrbrug i relation til beskyttet natur. Det har længe været efterlyst at få ændringer i reglerne, så de ikke begrænser lysten til at udvide og pleje naturområder. Samtidig er der i Naturpakken lagt op til at gøre det lettere for landmænd at indhente viden om ændringer i arealernes § 3 status via et § 3 varslingssystem. Dertil kommer en udvidelse af 15 års genopdyrkningsret, som fremover bliver til en permanent genopdyrkningsret.

Det er interessante initiativer, som peger i den rigtige retning, men langt fra løser alle udfordringer. Det helt afgørende for landmænd er, at de kan føle sig sikre på, at de ikke på sigt får uventede udgifter på at udlægge naturområder og får begrænset deres produktionsmuligheder.

Naturen på dagsordenen

Der er behov for at gøre det nemt og attraktivt for landmænd at etablere og pleje natur. Tænk hvis natur blev værdisat og prioriteret ud fra den store samfundsmæssige værdi, den har – så var naturarealer mange penge værd.

Der er heldigvis mange spændende initiativer i retning af at gøre naturpleje til et muligt forretningsområde med øget merværdi ved salg af kød fra dyr, der bygger på gode historier om lokalforarbejdede kvalitetsprodukter, god dyrevelfærd, og målrettet naturpleje med fokus på at beskytte, bevare og pleje naturområder. For naturen har brug for både plads, kontinuitet og pleje, og fortjener en større positiv opmærksomhed på alle de spændende dyr og planter, den rummer og de gode oplevelser, naturen kan give os.

Foto 1: Mange spørgsmål er i spil omkring naturarealer: Hvilke regler gælder for arealer som dette? Hvilke muligheder er der for at få økonomi i pleje af arealerne – hvordan skal arealet plejes optimalt og hvilke naturværdier gemmer arealet?